

- ¹ *Wardlaw G. Political Terroris: Theory, tactics, and counter measures / G. Wardlaw . – N.Y.: Press Syndicate of the University of Cambridge. – 1986. – P. 16.*
- ² *Бардін О. М. Насильство, війна, тероризм як способи розв'язання конфліктної ситуації: політологічний аналіз сутності понять / О. М. Бардін // Людина і політика, 2003. – (29). – С. 89.*
- ³ *Blishehenko I. Terrorism and International Law / I. Blishehenko, N. Zdanow. – M.: Progress Publishers, 1984. – 287 p. – P. 39.*
- ⁴ *Витюк В. В. «Левый» тероризм на Западе: история и современность / В. В. Витюк, С. А. Эфиров. – М.: Наука, 1987. – 318 с. – С. 30.*
- ⁵ *Blishehenko I. Вказана праця. – С. 31.*
- ⁶ *Шубін С. П. Психологічні чинники сучасного політичного конфлікту / С. П. Шубін // Наукові праці. Політичні науки. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2002. – Вип. 12. – Т. 25. – 172 с. – С. 72.*
- ⁷ *Максимова О. М. Ресурсна база тероризму в сучасному світовому політичному процесі / О. М. Максимова // Науковий вісник ЖДУ ім. Івана Франка. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2004. – Вип. 18. – С. 54.*
- ⁸ *Дзьобань О. П. Політичний тероризм і політичний екстремізм: до проблеми розмежування понять / О. П. Дзьобань, Е. А. Кальницький // Наукові записки Харківського університету повітряних сил. Соціальна філософія, психологія. – 2007. – № 2 (26). – С. 43.*
- ⁹ *Зінько С. Ислам у сучасній світовій політиці / С. Зінько. – Львів: Простір-М., 2005. – 276 с. – С. 52.*
- ¹⁰ *Остроухов В. В. Філософський аналіз морально-світоглядних мотивацій насильства і терору / В. В. Остроухов; Київ. ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України. – К., 2001. – 36 с. – С. 10.*
- ¹¹ *Кутовий Б. Б. Проблема політичного тероризму / Б. Б. Кутовий // Наукові праці. Політичні науки. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2002. – Вип. 12. – Т. 25. – С. 130.*
- ¹² *Бушанський В. Криза європейської цивілізації і футурологічний проект М. Бердяєва / В. Бушанський // Людина і політика. – 2003. – 5 (29). – С. 67.*
- ¹³ *Швидак О. М. Тероризм і засоби масової інформації / О. М. Швидак // Науковий вісник ЖДУ ім. Івана Франка. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2004. – Вип. 18. – С. 72.*

Резюме

Стаття присвячена дослідженню поняття політичного тероризму, що за своєю суттю є суспільно-політичним явищем, яке створює атмосферу тотального страху в населення з метою досягнення певних політико-економічних інтересів. Розкриті особливості цього феномена, проаналізовано причини його виникнення.

Ключові слова: тероризм, політичний тероризм, тотальний страх, політичний екстремізм, насильницькі дії, злочинне втручання, масовий геноцид, психологія тероризму.

Резюме

Статья посвящается исследованию понятия политического терроризма, что по своей сути есть общественно-политическое явление, которое создает атмосферу тотального страха у населения с целью достижения определенных политико-экономических интересов. Раскрыты особенности этого феномена, проанализированы причины его возникновения.

Ключевые слова: терроризм, политический терроризм, тотальный страх, политический экстремизм, насильственные действия, преступное вмешательство, массовый геноцид, психология терроризма.

Summary

This article is devoted to investigation the subject of terrorism, what is society-political phenomena, that formed the atmosphere of total fear in population with the aim achievement some politic-economical interests. Was been uncovering the peculiarities of this phenomena, was been analyzed causes of its beginnings.

Key words. Terrorism, political terrorism, total fear, political extremism, violence, criminal intervention, popular genocide, psychology of terrorism.

Отримано 16.04.2010

Р. П. МАРЧУК

Ростислав Петрович Марчук, кандидат юридичних наук, доцент Національної академії державного управління при Президентіві України

БОРТЬБА FATF З ВІДМИВАННЯМ БРУДНИХ ГРОШЕЙ

Впродовж останнього часу проблема «відмивання» злочинних доходів на міжнародному рівні набула особливої актуальності.

Коли кримінальна діяльність породжує значні прибутки, окрема особа або група осіб, задіяних у ній, повинні знайти спосіб здійснення контролю коштів так, щоб не привертати увагу до діяльності, що є їм дже-

релом, або до осіб, які беруть участь у такій діяльності. Злочинці досягають цього шляхом приховування джерел, зміни форми або переміщення коштів туди, де менша ймовірність привернути до них увагу.

Таким чином, постала необхідність здійснювати протидію відмиванню брудних грошей, криміналізувати дане суспільно небезпечне явище, розкривати та розслідувати такі злочини.

Питанням розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, присвячені праці низки вчених-криміналістів, серед яких А. Ф. Волобуєв, А. В. Іщенко, Н. С. Карпов, В. С. Кузьмічов, В. В. Лисенко, Є. Д. Лук'янчиков, Г. А. Матусовський, М. В. Салтевський, В. Ю. Шепітько. Крім того, окремі аспекти даного питання знайшли своє відображення у дослідженнях А. С. Беніцького, М. В. Бондареві, О. А. Долгого, В. П. Головіної, О. В. Київець, А. О. Клименка, О. М. Кулініч, С. О. Лук'яненко, І. Є. Мезенцевої, Л. В. Новікової, С. О. Синянського, О. В. Столярського, Л. О. Ужви, О. О. Чаричанського, Л. М. Чуніхіної. Разом з тим, проблематика боротьби з відмиванням брудних грошей настільки багатогранна, що не всі питання вирішені на сьогоднішній день.

Зважаючи на міжнародний характер та масштаби легалізації злочинно здобутих доходів, існує потреба в координаційних спеціалізованих міжнародних органах. Одним з них є Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей. Аналізу її ролі у боротьбі з даними злочинами присвячене наше дослідження.

У відповідь на зростання проблеми відмивання грошей, у 1989 р. на зустрічі керівників країн Великої Сімки (США, Японії, Німеччини, Великобританії, Франції, Італії, Канади) у Парижі за ініціативи Президента Франції було створено Групу з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF). Тобто, визнаючи загрозу для банківської системи та фінансових установ, глави держав або урядів країн Великої Сімки та президент Європейської Комісії скликали Групу з розробки фінансових заходів, до складу якої увійшли країни-члени Великої Сімки, Європейська Комісія та вісім інших країн. Подвійна назва FATF-GAFI, яка іноді зустрічається, пояснюється тим, офіційними робочими мовами Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей є англійська та французька (англ.: Financial Action Task Force – FATF, франц.: Groupe d'Action Financiere International – GAFI).

Групі з розробки фінансових заходів були надані повноваження щодо дослідження методів та тенденцій відмивання грошей, розгляду уже вжитих заходів на національному або міжнародному рівні та визначення заходів, які ще треба здійснювати з метою боротьби проти відмивання грошей.

У квітні 1990 р., менше ніж через один рік після свого створення, FATF склала звіт, у якому було вміщено сорок рекомендацій, що забезпечують широкі засади для заходів, необхідних у боротьбі проти відмивання грошей¹.

Протягом 1991 та 1992 рр. кількість учасників FATF було розширено: з 16 на час створення до 28. З того часу FATF продовжує вивчати методи, що використовуються для відмивання кримінальних грошей, і провела декілька раундів взаємних оцінок країн-членів FATF та їх юрисдикцій. FATF здійснила поновлення Сорока рекомендацій (в 1996 та 2003 рр.) з тим, щоби вони відображали зміни, що сталися у сфері відмивання грошей, і всіляко спонукає інші країни у всьому світі вжити заходів боротьби з відмиванням грошей.

Наразі до FATF входить тридцять одна країна (Австралія, Австрія, Аргентина, Бельгія, Бразилія, Велика Британія, Гонконг (Китай), Греція, Данія, Ірландія, Ісландія, Іспанія, Італія, Канада, Люксембург, Мексика, Нідерланди, Німеччина, Нова Зеландія, Норвегія, Південно-Африканська Республіка, Португалія, Росія, Сінгапур, США, Туреччина, Фінляндія, Франція, Швейцарія, Швеція, Японія), а також дві регіональні організації (Європейська Комісія, Рада по співробітництву країн Перської затоки).

Китай та Корея мають статус спостерігача.

FATF також тісно співпрацює з низкою міжнародних та регіональних організацій, причетних до боротьби з відмиванням грошей. У якості оглядачів у роботі FATF беруть участь такі організації та органи:

- Азіатський банк розвитку;
- Банк розвитку країн Південної та Північної Америки (IDB);
- Всесвітня митна організація (WCO);
- Група країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону з відмивання грошей (APG);
- Група країн Карибського басейну з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (CFATF);
- Група представників офшорних країн у сфері банківського нагляду (OGBS);
- Європейський банк реконструкції та розвитку (EBRD);
- Інтерпол;
- Комісія контролю за обігом наркотиків Організації країн Північної та Південної Америки (OAS/CICAD);
- Управління ООН з наркотиків та злочинності (ODC);
- Міжнародна організація комісії з цінних паперів (IOSCO);
- Міжнародний валютний фонд (IMF);
- Рада Європи;
- Світовий банк;
- Секретаріат Співдружності та ін.

FATF – це міжурядовий орган, завданням якого є розробка і сприяння стратегії боротьби з відмиванням грошей як на національному, так і на міжнародному рівні². Таким чином, FATF є «органом формування стра-

тегії», діяльність якого спрямована на формування необхідної політичної волі для здійснення реформування національного законодавства та регуляторної системи з метою боротьби з відмиванням грошей.

FATF стежить за успіхами країн-членів у реалізації заходів боротьби з відмиванням грошей, розглядає методи відмивання грошей та контрзаходи, а також сприяє прийняттю та реалізації заходів боротьби з відмиванням грошей у всесвітньому масштабі. У здійсненні своєї діяльності FATF співпрацює з іншими міжнародними органами, що протидіють відмиванню грошей³.

FATF не має ані чітко визначеної конституції, ані необмеженого терміну існування. Кожні п'ять років FATF проводить регулярні огляди своїх завдань. FATF існує з 1989 р. і було погоджено, що вона має продовжувати свою роботу необхідністю⁴.

Стратегія FATF складається з наступних основних компонентів:

– розробка міжнародних стандартів у боротьбі з відмиванням злочинних доходів та фінансуванням тероризму;

– розвиток надійних та ефективних регіональних органів, організованих за принципом FATF;

– розширення співробітництва з відповідними міжнародними організаціями⁵.

Діяльність FATF спрямована на виконання таких основних завдань:

1) поширення інформації про заходи у сфері боротьби з відмиванням грошей на всіх континентах і в усіх регіонах світу. FATF сприяє створенню всесвітньої мережі боротьби з відмиванням грошей шляхом розширення кількості країн-членів, створення регіональних органів боротьби з відмиванням грошей у різних частинах світу та тісної співпраці з відповідними міжнародними організаціями;

2) здійснення моніторингу за реалізацією Сорока рекомендацій в країнах-членах FATF. Хід реалізації Сорока рекомендацій в усіх країнах-членах здійснюється завдяки підходу, який включає дві складові: щорічне проведення самооцінки та більш детальна процедура взаємної оцінки;

3) здійснення огляду тенденцій у сфері відмивання грошей та відповідних контрзаходів (проведення «типологічних досліджень»). Відмивання грошей – це діяльність, що постійно змінюється, і визначення тенденцій таких змін здійснюватиметься і надалі. Країни-члени FATF збирають інформацію і відомості про основні тенденції у сфері відмивання грошей (наприклад, використання злочинцями складних і заплутаних способів узаконення незаконно отриманих грошей, професіоналізація процесу, використання різних секторів фінансової системи та економіки, а також знаходження нових географічних шляхів), аби забезпечити відповідність Сорока рекомендацій вимогам і реаліям часу⁶.

Сорок рекомендацій FATF визначають загальні засади заходів боротьби з відмиванням грошей і призначені для універсального застосування. Вони дають повний набір контрзаходів щодо відмивання грошей і охоплюють систему кримінального законодавства та систему примусового виконання законодавства, фінансову систему та її нормативно-правову базу, а також міжнародне співробітництво. Хоча рекомендації не є міжнародною конвенцією, обов'язковою для виконання, багатьом країнам світу взяли на себе зобов'язання боротися з відмиванням грошей шляхом реалізації Сорока рекомендацій⁷.

Реагуючи на серйозні зміни ситуації в світі після подій 11 вересня 2001 р., FATF на своєму позачерговому пленарному засіданні у Вашингтоні (29-30 жовтня) прийняла рішення про розширення сфери своєї діяльності в галузі запобігання фінансуванню тероризму, а також про проведення у світовому масштабі моніторингу заходів, що вживаються в даному напрямі. Були схвалені нові міжнародні стандарти – 8 Спеціальних рекомендацій щодо боротьби з фінансуванням тероризму та затверджений відповідний План дій⁸. На сьогоднішній день таких Спеціальних рекомендацій – дев'ять.

Країни-члени FATF (тут і надалі – «країна» рівною мірою стосується також і «територій» та «юрисдикцій») зобов'язалися дотримуватися дисципліни багатостороннього моніторингу і взаємного контролю. Проведення самооцінки та виконання процедур взаємної оцінки є основними інструментами, завдяки яким FATF стежить за ходом реалізації Сорока рекомендацій урядами країн-членів.

При здійсненні самооцінки кожна країна-член FATF надає інформацію про стан реалізації Сорока рекомендацій, відповідаючи щороку на стандартний задалегідь визначений перелік запитань⁹.

Потім ця інформація узагальнюється та аналізується. Вона є основою для оцінки ступеня реалізації Сорока рекомендацій як в окремих країнах, так і в групі загалом.

Другим елементом моніторингу за ходом реалізації Сорока рекомендацій є процес взаємної оцінки. FATF по черзі перевіряє кожен країну-члена FATF на основі інформації, отриманої безпосередньо в цій країні впродовж перебування там групи з трьох-чотирьох експертів у юридичній, фінансовій сфері, а також у сфері примусового виконання законодавства з урядів інших країн-членів. Завданням такого візиту є складання звіту з оцінки розвитку країни, що оцінюється, на шляху до запровадження ефективної системи боротьби з відмиванням грошей, а також визначення основних напрямків подальшої діяльності¹⁰.

Процес взаємної оцінки супроводжується реалізацією стратегії FATF щодо тих її членів, які не виконують положення Сорока рекомендацій. Заходи, які передбачає ця стратегія, відображають поступовий підхід, спрямований на посилення тиску на уряди країн-членів з метою вжиття заходів щодо зміцнення систем боротьби з відмиванням грошей у цих країнах.

Стратегія, насамперед, передбачає і вимагає від країни подання на пленарні засідання FATF звіту про досягнуті результати.

Наступні кроки включають направлення листа Президента FATF або місії високого рівня до країни-члена, яка не виконує положення зазначених рекомендацій.

FATF може застосовувати рекомендацію 21 і прийняти постанову, яка вимагатиме від фінансових установ приділяти особливу увагу діловим стосункам та операціям з фізичними та юридичними особами, а також фінансовими установами, які є резидентами країни, що не виконує положення Сорока рекомендацій.

I, насамкінець, може порушуватися питання про членство країни, про яку йдеться, в FATF.

В червні 2000 р. FATF вперше опублікувала «чорний список» країн, що не беруть участі у співробітництві в справі боротьби з відмиванням капіталів. Свого часу в такому списку перебувала й Україна¹¹. На сьогоднішній день з цього списку виключені всі країни та території, однак сам список не ліквідовано.

Тобто, під час діяльності FATF стало очевидним, що з вдосконаленням систем протидії відмиванню коштів окремими країнами, кримінальні структури почали шукати пробіли в законодавствах країн, що не застосовують адекватних заходів у боротьбі з легалізацією капіталів та не співробітничать у даній сфері зі світовою спільнотою.

Дана ситуація була зумовлена необхідністю активізації роботи FATF і з такими державами.

Діяльність деяких регіональних та міжнародних органів, таких як Групи країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону з відмивання грошей (APG), Групи країн Карибського басейну з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (CFATF), Комітету експертів Ради Європи з оцінки заходів протидії легалізації злочинних доходів (MONEYVAL) та Групи представників офшорних країн у сфері банківського нагляду (OGBS) у повному обсязі або частково присвячена здійсненню аналогічних завдань щодо своїх країн-членів, які ставить FATF стосовно до країн, які до неї входять.

Тому співпраця з такими організаціями, спрямована на забезпечення впровадження усіма країнами світу ефективних контрзаходів проти відмивання грошей, є надзвичайно важливою частиною стратегії FATF. CFATF, MONEYVAL, OGBS проводять взаємну оцінку діяльності країн-членів відповідних організацій, у ході яких оцінюється поступ на шляху впровадження необхідних заходів боротьби у сфері відмивання грошей. Так само, APG, CFATF, MONEYVAL також здійснюють виявлення нових тенденцій у сфері відмивання грошей у відповідних регіонах.

Ведеться робота по створенню регіональних груп та започаткуванню ініціатив боротьби з відмиванням грошей в Африці та Південній Америці. І, нарешті, FATF тісно співпрацює з міжнародними організаціями, які виступають з ініціативами протидії відмивання грошей.

FATF – це багатогалузевий орган, засідання якого відбуваються регулярно декілька разів на рік і який поєднує стратегічну потужність фахівців у сфері права, економіки та в системі примусового виконання законодавства¹².

Напрями стратегії та ініціативи FATF обговорюються на пленарних засіданнях Групи. Обговорення стосуються таких питань як аналіз тенденцій у сфері відмивання грошей та відповідні контрзаходи, моніторинг реалізації заходів боротьби з відмиванням грошей в країнах-членах FATF та діяльність, спрямована на створення всесвітньої мережі боротьби з відмиванням грошей. Щороку проводиться три пленарних засідання (для FATF рік починається в липні, а засідання, як правило, відбуваються у вересні-жовтні, лютому та червні).

Методи відмивання грошей щороку розглядаються на так званих «типологічних» засіданнях. Для участі в них збираються експерти з країн-членів FATF, а також деяких міжнародних організацій та органів у сфері примусового виконання законодавства та регуляторної системи, щоб обговорити найбільш поширені методи відмивання грошей, нові тенденції, та ефективні контрзаходи, розроблені останнім часом.

Питання, що стосуються окремих регіонів світу, обговорюються на засіданнях різних регіональних груп, які створюються за потреби. В рамках пленарних засідань FATF також формуються й інші тимчасові групи, які займаються спеціальними питаннями, що потребують проведення більш детального аналізу. Такі групи мають особливі повноваження і на кожному пленарному засіданні звітують про свою роботу.

Кожні два роки FATF також проводить Форум фахівців у сфері фінансових послуг, в якому беруть участь представники регіональних та міжнародних установ та організацій у сфері фінансових послуг, а також представники інших професій та бізнесу, де обговорюються проблеми, що представляють спільний інтерес¹³.

Обговорення проводяться на основі підготовлених Секретаріатом документів, або на основі письмових чи усних доповідей делегацій. Процес прийняття рішень в FATF базується на принципі досягнення консенсусу, і тому всі члени активно працюють для досягнення згоди з багатьох питань, які вони мають вирішити¹⁴.

На посаду Президента FATF призначається урядова офіційна особа високого рівня – представник країни-члена FATF терміном на один рік.

Невеликий за чисельністю Секретаріат обслуговує Групу і допомагає Президенту FATF у його діяльності. Секретаріат знаходиться у штаб-квартирі Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) в Парижі (Франція). Хоча Секретаріат FATF і знаходиться в ОЕСР, проте сама FATF, будучи незалежним міжнародним органом, не є частиною ОЕСР.

Щороку в лютому FATF видає друком свій звіт про зміни тенденцій у світі у сфері відмивання грошей, методи та контрзаходи (так званий «типологічний» звіт). Наприкінці червня публікується щорічний звіт FATF, в якому міститься огляд напрямків діяльності Групи протягом року.

Як бачимо, FATF – це міжнародна спеціалізована організація, діяльність якої спрямована на боротьбу з відмиванням брудних грошей. FATF – це провідна інституція, яка визначає світову політику в даній сфері та

має дієві важелі впливу і на держави, і на їх правоохоронні органи. Для зміцнення власного авторитету Україна повинна й надалі брати активну участь у роботі FATF та реалізовувати в національному законодавстві, практиці роботи правоохоронних, контролюючих і фінансових органів здобутки даного міжнародного органу.

¹ Камынин И. Д. Противодействие легализации преступных доходов с учетом рекомендаций ФАТФ / И. Д. Камынин // Законность. – 2005. – № 4. – С. 20.

² Славников Д. В. ФАТФ: борьба с легализацией преступных доходов / Д. В. Славников : [Электронный ресурс] : <http://referats.net.ua/view/14528>.

³ Столярський О. В. Співробітництво держав у боротьбі з відмиванням доходів, отриманих злочинним шляхом в рамках FATF та інших міжнародних організацій / О. В. Столярський // Вісник Львівського університету ім. Івана Франка. – Міжнародні відносини. – Вип. 11. – Л., 2004. – С. 150.

⁴ Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей – FATF / Державний комітет фінансового моніторингу України. – 24.12.2004: [Електронний ресурс]: http://www.sdfm.gov.ua/articles.php?cat_id=57&lang=uk.

⁵ Хаминский Я. М. Международно-правовые меры противодействия финансированию терроризма: На примере ФАТФ : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.10 «Международное право; Европейское право» / Я. М. Хаминский. – М., 2004. – С. 11-12.

⁶ ФАТФ. Что такое отмывание денег?: [Электронный ресурс]: http://www.nalogi.net/kriminal_prew.htm?id=82.

⁷ Стрыгин А. Проблема отмывания незаконных доходов и ФАТФ / А. Стрыгин // Международная экономика. – М., 2005. – № 3. – С. 45.

⁸ Дев'ять спеціальних рекомендацій FATF по боротьбі з фінансуванням тероризму (9 Special Recommendations on Terrorist Financing): [Електронний ресурс]: http://www.fatf-gafi.org/document/9/0,3343,en_32250379_32236920_34032073_1_1_1_1,00.html.

⁹ ФАТФ. Что такое отмывание денег?: [Электронный ресурс]: http://www.nalogi.net/kriminal_prew.htm?id=82.

¹⁰ Киевец Е. В. Роль международных специализированных организаций по борьбе с отмыванием денег (на примере FATF) / Е. В. Киевец // Підприємництво, господарство і право. – 2003. – № 7. – С. 80.

¹¹ Дарпінянц В. Безмежна досконалість: Україна «відмивається» перед FATF / В. Дарпінянц // Контракти. – № 44. – 03.11.2003.

¹² Кукса В. Украина и FATF: от санкций к сотрудничеству / В. Кукса // Зеркало недели. – № 9(484). – 6-12 марта 2004.

¹³ Симпсон Г. FATF борется с терроризмом / Г. Симпсон, А. Гейл // «Ведомости». – № 40. – 02.11.2001.

¹⁴ Группа разработки финансовых мер борьбы с отмыванием денег (ФАТФ) / Федеральная служба по финансовому мониторингу: [Электронный ресурс]: <http://www.kfm.ru/worldcom.html>.

Резюме

Розглянуто історичні, організаційні аспекти діяльності Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF). Проаналізовано можливості та здобутки даної міжнародної організації у сфері боротьби з відмиванням брудних грошей.

Ключові слова: брудні гроші, легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, розкриття злочинів, міжнародні організації, FATF.

Резюме

Рассмотрено исторические, организационные аспекты деятельности Группы разработки финансовых мер борьбы с отмыванием денег (ФАТФ). Проанализировано возможности и достижения данной международной организации в сфере борьбы с отмыванием грязных денег.

Ключевые слова: грязные деньги, легализация (отмывание) доходов, полученных преступным путем, раскрытие преступлений, международные организации, FATF.

Summary

Historical, organizational aspects of FATF activity were contemplated. Opportunities and achievements of this very international organization in the sphere of anti-money laundering were analyzed.

Key words: dirty money, anti-money laundering, crimes investigation, international organizations, FATF.

Отримано 24.02.2010